

A9-0283/2023

3.10.2023

PRANEŠIMAS

dėl kartų kaitos ES ateities ūkiuose
(2022/2182(INI))

Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitetas

Pranešėja: Isabel Carvalhais

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĒL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	17
INFORMACIJA APIE PRIĒMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	19
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE	20

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl kartų kaitos ES ateities ūkiuose (2022/2182(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 39 ir 174 straipsnius,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa¹,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013²,
- atsižvelgdamas į Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto užsakytą ir 2022 m. balandžio mėn. Sąjungos vidaus politikos generalinio direktorato Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminio skyriaus paskelbtą tyrimą „Europos ūkininkavimo modelio ateitis. Socialiniai, ekonominiai ir teritoriniai ūkių ir ūkininkų skaičiaus mažėjimo padariniai ES“ (angl. „The future of the European Farming Model - Socio-economic and territorial implications of the decline in the number of farms and farmers in the EU“),
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 8 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „BŽŪP poveikio kartų kaitai, vietos plėtrai ir darbo vietoms kaimo vietovėse vertinimas“ (SWD(2021)0078),
- atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013³,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės⁴,

¹ [OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11.](#)

² [OL L 435, 2021 12 6, p. 1.](#)

³ [OL L 435, 2021 12 6, p. 187.](#)

⁴ [OL L 231, 2021 6 30, p. 159.](#)

- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir į darnaus vystymosi tikslus,
- atsižvelgdamas į savo 2022 m. gruodžio 13 d. rezoliuciją „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“⁵,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Komisijos komunikatą „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“ (COM(2021)0345),
- atsižvelgdamas į Eurostato paskelbtus 2020 m. žemės ūkio surašymo rezultatus,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 27 d. rezoliuciją „Kaip įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) galima pagerinti darbo vietų kūrimą kaimo vietovėse?“⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. balandžio 4 d. rezoliuciją dėl moterų ir jų vaidmens kaimo vietovėse⁷,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. gegužės 30 d. rezoliuciją dėl maisto ir ūkininkavimo ateities⁸,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą dėl Europos žaliojo kurso (COM(2019)0640),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (COM(2020)0381),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020)0380),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 18 d. Komisijos komunikatą „Rekomendacijos valstybėms narėms dėl bendros žemės ūkio politikos strateginių planų“ (COM(2020)0846),
- atsižvelgdamas į 2023 m. sausio 17 d. Komisijos komunikatą „Specialistų potencialo išnaudojimas Europos regionuose“ (COM(2023)0032),
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl sąžiningos, sveikos ir aplinkai palankios maisto sistemos pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“⁹,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją „ES biologinės įvairovės strategija iki 2030 m. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“¹⁰,
- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 17 d. Komisijos ataskaitą dėl demografinių pokyčių poveikio (COM(2020)0241),

⁵ [OL C 177, 2023 5 17, p. 35.](#)

⁶ [OL C 215, 2018 6 19, p. 228.](#)

⁷ [OL C 298, 2018 8 23, p. 14.](#)

⁸ [OL C 76, 2020 3 9, p. 62.](#)

⁹ [OL C 184, 2022 5 5, p. 2.](#)

¹⁰ [OL C 67, 2022 2 8, p. 25.](#)

- atsižvelgdamas į 2021 m. sausio 27 d. Komisijos žaliąją knygą dėl senėjimo „Kartų solidarumo ir tarpusavio atsakomybės puoselėjimas“ (COM(2021)0050),
 - atsižvelgdamas į Jungtinio tyrimų centro 2020 m. paskelbtą Komisijos tyrimą „Ateities ūkininkai“,
 - atsižvelgdamas į ataskaitą „Apleistos žemės problema po 2020 m. ir galimos švelninimo priemonės“, kurią 2020 m. gruodžio mėn. paskelbė Sąjungos vidaus politikos generalinio direktorato Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminis skyrius,
 - atsižvelgdamas į Žmogaus teisių tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. priimtą Jungtinių Tautų deklaraciją dėl valstiečių ir kitų kaimo vietovėse dirbančių žmonių teisių,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. rugpjūčio 22–23 d. vykusioje 67-ojoje Jungtinių Tautų Viešosios informacijos departamento ir nevyriausybinų organizacijų konferencijoje priimtą jaunimo deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 7 d. priimtą Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto bendrąją rekomendaciją Nr. 34 (2016) dėl kaimo vietovėse gyvenančių moterų teisių,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto pranešimą (A9-0283/2023),
- A. kadangi 2020 m. dauguma (57,6 proc.) ūkių valdytojų (visų lyčių) buvo bent 55 metų amžiaus ir tik apie 10 proc. ūkių valdytojų buvo jaunesni nei 40 metų, o iš pastarųjų beveik pusė buvo 35–39 metų amžiaus; kadangi daugelyje valstybių narių palyginti didelė ūkininkų dalis yra 65 m. arba vyresni, ir kiekvienam ūkininkui iki 40 metų amžiaus tenka vidutiniškai trys ūkių valdytojai, vyresni nei 65 m. (2016 m.); kadangi kartų kaitos problema ypač aktuali tose valstybėse narėse, kuriose jaunųjų ūkininkų dalis yra mažesnė nei vidutinė ir ūkininkų, sulaukusių pensinio amžiaus, dalis didesnė nei vidutinė;
- B. kadangi beveik visuose ES regionuose vidutinis ūkio dydis nuolat didėja ir gamyba sutelkiama mažesniame skaičiuje didesnių ūkių, o tai skirtingais būdais daro poveikį įvairių rūšių gamybai; kadangi ūkių skaičius 27 ES valstybėse narėse 2005–2020 m. sumažėjo maždaug 37 proc. ir toliau mažėja, o smulkiųjų ūkių mažėjo ypač sparčiai¹¹; kadangi žemės koncentracija ir ūkių bei ūkininkų skaičiaus mažinimas paprastai lemia supaprastinimą, dėl kurio mažėja produktų įvairovė ir prarandama daugiau biologinės įvairovės;
- C. kadangi beveik visose valstybėse narėse žemės ūkio pajamos tebėra mažesnės už vidutines kitų ekonomikos sektorių pajamas – jos sudaro 47 proc. kitų ES ekonomikos sektorių bendrojo valandinio užmokesčio ir mėnesinio atlyginimo; kadangi ūkių, kuriuos valdo 40 metų amžiaus arba jaunesni valdytojai, vidutinės pajamos yra

¹¹ Tyrimas „Europos ūkininkavimo modelio ateitis. Ūkių ir ūkininkų skaičiaus mažėjimo ES socialinės, ekonominės ir teritorinės pasekmės“, Europos Parlamentas, Vidaus politikos generalinis direktoratas, B direktoratas (Struktūrinė ir sanglaudos politika), 2022 m. balandžio mėn.

mažiausios ES lygmeniu, o moterų vadovaujami ūkiai gauna mažiau pajamų už ūkius, kuriems vadovauja vyrai¹²;

- D. kadangi 2020 m. ES iš 9,1 mln. ūkių šiek tiek daugiau nei dviejų trečdalių (68,4 proc.) ūkių valdytojai buvo vyrai;
- E. kadangi 2020 m. ES 72,3 proc. ūkių valdytojų turėjo tik praktinės patirties, vos 10,2 proc. buvo įgiję visapusišką išsilavinimą žemės ūkio srityje ir likę 17,5 proc. buvo įgiję tik pagrindinį išsilavinimą žemės ūkio srityje; kadangi jaunųjų ūkininkų išsilavinimo lygis, kalbant apie visapusišką išsilavinimą žemės ūkio srityje, buvo aukštesnis (21,4 proc., palyginti su 3,6 proc. vyresnių kaip 65 metų amžiaus ūkininkų), ir jie baigė naujus profesinio mokymo kursus, įskaitant naujų ir inovatyvių ūkininkavimo praktikų kursus;
- F. kadangi ūkininkavimas išlieka daugiausia šeimos veikla, nes 2020 m. ES beveik devyni iš dešimties (86,1 proc.) nuolat žemės ūkyje dirbančių asmenų buvo vieninteliai žemės turėtojai (ūkininkai) arba ūkininkų šeimos nariai; kadangi dėl nepakankamos kartų kaitos žemė gali būti apleista;
- G. kadangi žemės ūkio paskirties žemė pasižymi tam tikromis unikaliomis savybėmis, nes jos plotas ir vieta yra pastovi, o ūkininkų praktika gali pagerinti arba sumažinti jos derlingumą;
- H. kadangi siekiant kartų kaitos reikia, kad jaunimas, kilęs iš žemės ūkio aplinkos, rinktųsi šią profesiją ir kad nauji dalyviai būtų skatinami prisijungti prie šio sektoriaus;
- I. kadangi kartų kaitos priemonės pagal bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) ne visada yra tinkamai pritaikytos tam, kad ūkis būtų perduotas šeimos nariams;
- J. kadangi žemesnius standartus atitinkančių žemės ūkio produktų, palyginti su ES pagamintais tokiais produktais, importas taip pat yra kliūtis siekiant užtikrinti sąžiningas kainas ir grąžą rinkoje;
- K. kadangi atokumas yra svarbus kaimo vietovėse kylančių sunkumų elementas, turintis poveikį daugeliui gyvenimo aspektų, todėl kalnų vietovių žemės ūkio sektoriuje būtina skubiai vykdyti nuoseklų kartų kaitos procesą;

Aplinkybės

1. pabrėžia, kad kartų kaita yra labai svarbi socialiniam, ekonominiam ir aplinkosauginiam kaimo vietovių tvarumui, ES apsirūpinimo maistu saugumui ir kaimo kraštovaizdžio išsaugojimui, o ypač žemės ūkio ateičiai, įskaitant darnaus ūkininkavimo sistemų įvairovę ir tradicinius šeimos ūkininkavimo modelius;
2. atkreipia dėmesį į tai, kad mažas kartų kaitos mastas žemės ūkyje yra didesnės demografinio nuosmukio tendencijos dalis, tačiau jis yra bendra ES šiame sektoriuje ir visai visuomenei kylanti problema, ypač aštri atokiose žemės ūkio vietovėse;

¹² Europos Komisija, Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas, „EU Farm Economic Overview – FADN 2018“, 2021 m. birželio mėn.

3. pabrėžia ne tik žemės ūkio sektoriaus mastą ir svarbą socialinei ir ekonominei atokiausių regionų plėtrai, bet ir tuose regionuose sektoriaus patiriamus suvaržymus, visų pirma susijusius su geografinėmis, klimato ir dirvožemio sąlygomis; dėl to pažymi, kad dėl šių nuolatinių sunkumų tuose regionuose mažėja sektoriaus patrauklumas naujajai kartai;
4. pabrėžia, kad jauni ūkininkai ir nauji dalyviai yra labiau linkę diegti novatoriškas verslo idėjas, propaguoti trumpesnes maisto grandines, taikyti naujas technologijas ir gamybos metodus ir įgyvendinti tvaraus ūkininkavimo praktiką, įskaitant agroekologinius metodus ir ekologinį ūkininkavimą;
5. primena, kad kartų kaitos žemės ūkyje rėmimas yra 2023–2027 m. BŽŪP tikslas ir kad valstybės narės, prieš pervesdamos lėšas, turi skirti bent 3 proc. savo tiesioginių išmokų paketo šiam tikslui – tai yra daugiau lėšų, palyginti su ankstesniais programavimo laikotarpiais;
6. pabrėžia, kad sąžiningos ir deramos pajamos, tvarus ir stabilus pragyvenimo šaltinis, teisingai paskirstyta tiesioginė ES parama, teigiamas ūkininkavimo įvaizdis, nuspėjama teisinė sistema, ūkininkų ir jų šeimų gyvenimo kokybė ir tinkama profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra yra labai svarbūs siekiant pritraukti jaunuosius ūkininkus ir naujus žmones į šį sektorių;

Kartų kaitos iššūkiai ir ištekliai

7. pažymi, jog buvo nustatyta, kad žemės kaina ir prieinamumas, apskritai mažas pelningumas, administraciniai reikalavimai ir sektoriaus įvaizdis yra pagrindinės kliūtys tapti ūkininku¹³; atkreipia dėmesį į tai, kad kiti veiksniai, pvz., nuosavo kapitalo trūkumas, sudėtinga prieiga prie kreditų, techninių paslaugų ir paramos priemonių, taip pat klimato kaitos poveikis irgi gali būti svarbios kliūtys jaunųjų ir naujų ūkininkų dalyvavimui žemės ūkio sektoriuje;
8. pabrėžia, kad ribotas žemės prieinamumas ir žemės nuomos ar pirkimo kaina yra pagrindinės jauniesiems ūkininkams, ypač tiems, kurie nėra kilę iš ūkininkų šeimos, kylančios kliūtys; primena, kad paveldėjimas iš šeimos vis dar yra pagrindinė patekimo į ūkininkavimo sektorių forma;
9. pabrėžia, kad baimė dėl išėjimo į pensiją, visų pirma dėl nepakankamo pensininkų saugumo, konkrečiai, mažų pensijų, dažnai lemia tai, kad vyresnio amžiaus ūkininkai tiesiogines išmokas naudoja kaip paramą pensijoje ir atideda žemės perdavimą;
10. nurodo, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas savo sprendimuose pripažino specifinį žemės ūkio paskirties žemės pobūdį, taip pat viešųjų interesų ir tikslų, kuriais galima pagrįsti valstybių narių nustatomas žemės rinkos reguliavimo priemones, rinkinį;
11. pabrėžia, kad ūkio rinkos vertė ir tikrasis ūkio pelningumas gali skirtis;
12. atkreipia dėmesį į tai, jog tikimybė, kad paskolos dėl žemės ūkio verslo pradėjimo ar plėtros paraiškos bus atmestos, jaunųjų ūkininkų atveju yra du-tris kartus didesnė, visų

¹³ Europos Komisija, „Viešųjų konsultacijų dėl BŽŪP reformos rezultatai“, 2017 m.

pirma dėl to, kad laikoma, jog tai rizikingos investicijos, ir dėl to, kad jiems trūksta kredito istorijos ir turto, kurį būtų galima panaudoti kaip įkaitą, ypač jei tai smulkieji ir šeimos ūkiai; atkreipia dėmesį į tai, kad jauniems ūkininkams tampa vis sudėtingiau gauti paskolas investicijoms į žemės ūkio paskirties žemę;

13. pabrėžia, kad ūkininkavimas yra ne tik darbas, bet ir gyvenimo būdas, glaudžiai susijęs su gamta, stipriu priklausymu kaimo bendruomenei jausmu ir teigiamu poveikiu visuomenei, nes jis naudingas visai visuomenei, tačiau vis tiek nėra tinkamai pripažįstamas; pabrėžia, kad žemės ūkis suteikia įvairių karjeros galimybių;
14. apgailestauja dėl to, kad jaunimas, ypač jaunos moterys, daugelyje kaimo vietovių kasdien susiduria su dideliais ir konkrečiais iššūkiais, visų pirma susijusiais su švietimu ir mokymu, galimybėmis gauti kokybišką darbo vietą, socialine izoliacija, infrastruktūra ir viešuoju transportu, sveikatos priežiūra ir skaitmeniniu junglumu, ypač atokiuose, kalnų ir atokiausiuose regionuose ir mažiau išsivysčiusiuose kaimo regionuose;
15. pažymi, kokia svarbi atokiausių regionų žemės ūkio sektoriui yra konkrečiai atokiausiems regionams ir saloms skirta programa, nes ji padeda išsaugoti gamybos lygį, maisto saugą ir ypač ūkininkų pajamas tuose regionuose, ir sykiu ja skatinamas sektoriaus patrauklumas tarp jaunimo; vis dėlto apgailestauja, kad šiai programai skiriamas nepakankamas finansavimas¹⁴ – tai reikia tinkamai ištaisyti priimančią daugiametę finansinę programą;
16. pripažįsta teigiamą BŽŪP jauniems ūkininkams skirtų priemonių poveikį daugybei jaunųjų ūkininkų, visų pirma esantiems periferinėse kaimo vietovėse¹⁵; vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad administracinė našta yra pernelyg didelė ir kad dabartinė BŽŪP struktūra gali prisidėti prie to, kad išliks kliūtys jauniems ir naujiems ūkininkams patekti į šį sektorių, prisidedant prie ariamosios žemės kainos didinimo ir galimybių ja naudotis mažinimo, taip pat prie ūkių koncentracijos;
17. atkreipia dėmesį į teigiamą LEADER projektų ir iniciatyvų indėlį socialinės įtraukties propagavimo, jaunimo patiriamų sunkumų įveikimo ir klestinčios vietos kaimo ekonomikos puoselėjimo srityse, visų pirma kai jaunimui teikiama pirmenybė taikant atrankos kriterijus ir kuriamos jaunimo vietos veiklos grupės;

Kartų kaitos skatinimo žemės ūkyje būdai

18. pripažįsta, kad kartų kaitos procesas yra sudėtingas ir daugiasluoksnis ir jam įtaką daro veiksniai, susiję su asmeniniu ūkininkų gyvenimu, įskaitant išsilavinimą, ūkio ypatumus, politikos sistema ir paramos priemonėmis bei platesniu socialiniu ir ekonominiu kontekstu ir perspektyvomis, ir į visus juos turėtų būti atsižvelgiama formuojant tiek ES, tiek nacionalinę politiką;
19. ragina valstybes narens parengti nuoseklias ir ilgalaikes strategijas, kuriomis būtų skatinama kartų kaita ir didinamas darbo žemės ūkyje patrauklumas, derinant įvairias

¹⁴ 2021 m. gruodžio 7 d. Komisijos ataskaita dėl specialių žemės ūkio priemonių programos (POSEI), skirtos atokiausiems Sąjungos regionams, įgyvendinimo (COM(2021)0765).

¹⁵ 2021 m. balandžio 8 d. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „BŽŪP poveikio kartų kaitai, vietos plėtrai ir darbo vietoms kaimo vietovėse vertinimas“ (SWD(2021)0078).

viena kitą papildančias priemones, pvz., finansinę paramą, pvz., paramą įsisteigimui, platesnes mokesčių lengvatas ir paskatas, ypač susijusias su žemės perdavimu, taip pat tinkamas pensijas ir socialinę apsaugą; be to, ragina valstybes nares gerinti ES politikos ir nacionalinės bei regioninės politikos ir strategijų, įskaitant nacionalinius strateginius planus, sąsajas;

20. ragina Komisiją skatinti valstybes nares dalytis geriausia patirtimi ir novatoriškais idėjomis ir, rengiant jauniems ūkininkams skirtas priemones, daugiausia dėmesio skirti efektyvumo didinimui, supaprastinimui, prieinamumui ir biurokratijos mažinimui; ragina valstybes nares sukurti vieno langelio principo sistemą, kuria būtų supaprastintos administracinės procedūros, tinkamiausioje teritorinėje vietovėje;
21. atkreipia dėmesį į naujo ES specialistų gausinimo mechanizmo teikiamas galimybes remti regionus ir jų kaimo vietas, kurios nukentėjo dėl spartaus darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimo, padedant mokytis, išsaugoti ir pritraukti žmones, įgyti demokratinių pokyčių padariniams įveikti reikiamus įgūdžius ir kompetenciją ir didinti jų atsparumą ir konkurencingumą;
22. pabrėžia, kad kartų kaitai reikia ir jaunesnės, ir vyresnės kartos ir kad dėl to reikia skatinti kartų bendradarbiavimą ir dialogą;
23. ragina valstybes nares, teikiant konsultavimo paslaugas, suteikti galimybę naudotis ūkio perėmimo tarpininko, kuris galėtų teikti rekomendacijas perduodant ūkius, paslaugomis, visų pirma susijusiomis su kartų dialogu, teisinėmis, apmokestinimo ir kadastro paslaugų sistemomis, ir finansinės paramos galimybėmis, taip pat padėti nustatyti ūkio planą įvertinus ūkio būklę ir užtikrinant tolesnius veiksmus; pažymi, kad tai labai svarbu siekiant iš kartos į kartą perduoti ūkių verslo žinias, įgūdžius ir nuosavybės teises;
24. ragina valstybes nares įvertinti ir skatinti novatoriškus kartų bendradarbiavimo modelius, pvz., partnerystes, pasidalijamąjį ūkininkavimą ar žemės paklausos ir pasiūlos derinimo paslaugas, siekiant paskatinti jaunus ūkininkus užsiimti ūkininkavimu ir palengvinti ūkių, technikos ir žemės ūkio praktinių žinių perdavimą, įskaitant projektus, kurie apima perdavimą už šeimos ribų;
25. primena su tuo susijusių bendradarbiavimo priemonių pagal BŽŪP strateginius planus potencialą ir apgailestauja dėl to, kad tik penkios valstybės narės pasinaudojo šia galimybe; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti palankią administracinę sistemą, kuri palengvintų novatoriškų metodų taikymą, remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant jau taikomas programas; ragina valstybes nares keistis gerąja patirtimi, susijusia su ūkininkų, norinčių tapti bendrai valdomo ūkio partneriais, teise į bandomąjį laikotarpį – toks ūkis suteikia daugiau lankstumo galimybių organizuoti asmeninį ir profesinį gyvenimą;
26. ragina valstybes nares sukurti mechanizmus, kurie palengvintų perėjimą į pensiją, konkrečiai, priešpensines sistemas, ir remti abiem pusėms naudingą ūkių perdavimą jauniems ūkininkams;
27. pabrėžia, kad svarbu išsaugoti žemės ūkio paskirties žemę ir siekti tvarios maisto produktų gamybos tikslų; ragina Komisiją pradėti tyrimą dėl konkuruojančių žemės

ūkio paskirties žemės naudojimo būdų, pvz., urbanizacijai ir energetikai, be kita ko, poveikio prieinamos žemės ūkio paskirties žemės kiekybei ir kokybei, ilgalaikio naudojimo užtikrinimui, kainoms ir žemės koncentracijai, taip pat dirbamos žemės apleidimo veiksnių, sykiu įvertinant visų aktualių ES politikos sričių, įskaitant BŽŪP, poveikį šiuo klausimu;

28. ragina Komisiją ir valstybes nares tinkamai spręsti žemės užėmimo problemą, visų pirma įgyvendinant geros dirvožemio būklės teisės aktą, sykiu laikantis subsidiarumo principo, kad būtų ribojamas prarandamas žemės ūkio paskirties žemės plotas;
29. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti bioekonomika pagrįstą modelį kaip teigiamą sistemą, kuri gali prisidėti prie ūkininkų pajamų; taip pat ragina skatinti gyvulininkystės ekosisteminių paslaugų, kuriomis galima prisidėti prie efektyvaus anglies ciklo, vaidmenį;
30. pabrėžia, kad teisės aktai dėl mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkio gali teikti teigiamą paskatą siekiant užtikrinti geresnį atlyginimą ūkininkams, ypač jauniausiems, taikant sekvestracijos ir ūkių išmetamo teršalų kiekio mažinimo priemones;
31. ragina Komisiją kartu su valstybėmis narėmis ir jų regionais įvertinti galimybę imtis veiksmų ES lygmeniu, įskaitant teisėkūros priemones ir dalijimosi gera praktika skatinimą, siekiant pagerinti nacionalinių žemės ūkio paskirties žemės rinkų veikimą, didinti jaunųjų ūkininkų galimybes naudotis žeme ir padėti spręsti žemės koncentracijos ir žemės grobimo problemas;
32. ragina Komisiją įvertinti žemės ūkio paskirties žemės rinkos reguliavimo veiksmingumą valstybėse narėse palengvinant jaunųjų ūkininkų patekimą į šį sektorių, šio reguliavimo potencialą ir jo poveikį ūkių konkurencingumui¹⁶;
33. ragina valstybes nares reguliuoti žemės ūkio paskirties žemės rinkas ir žemės ūkio paskirties žemės naudojimą, siekiant skatinti jaunųjų ūkininkų prieigą prie žemės pirkimo, nuomos ar kitų prieigos formų būdais, pasinaudojant visomis turimomis ir vietoje tinkamomis priemonėmis, pvz., pirmumo teisėmis jaunųjų ūkininkų naudai, pardavimo ir nuomos kainų kontrole, ilgalaikėmis naudojimo garantijomis, įsigijimo viršutinėmis ribomis ar įpareigojimais išlaikyti žemės ūkio veiklą, pirmenybę teikiant tvariai maisto gamybai ir kovojant su pernelyg didele žemės koncentracija ir žemės grobimu; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad įmonės, pvz., investiciniai fondai, negalėtų nesąžiningai konkuruoti su jaunaisiais ūkininkais dėl galimybės naudotis žeme;
34. pabrėžia, kad žemės nuoma yra tinkama alternatyva siekiant gauti prieigą prie žemės ir tam reikia mažiau išteklių; ragina valstybes nares priimti politikos priemones, kuriomis būtų skatinama ilgalaikė žemės nuoma, pvz., atleidimą nuo mokesčių, tokiu būdu užtikrinant nuomos saugumą ir suteikiant laiko investicijoms, nes tai, be kita ko, ilgainiui taip pat gali pagerinti dirvožemio būklę;

¹⁶ Vranken, L. et al., „Žemės ūkio paskirties žemės reguliavimas ES valstybėse narėse“, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2021.

35. ragina valstybes nares užtikrinti kaimo žemės rinkos skaidrumą, kartu nuolat teikiant naujausią viešą informaciją apie žemės rinkas, žemėtvarkos planus ir nuosavybę, informuojant apie žemės pardavimą ir nuomos kainas ir stebint žemės perdavimą ir žemės koncentraciją;
36. ragina Komisiją įsteigti ES žemės ūkio paskirties žemės stebėjimo centrą, kuris būtų Kaimo vietovių stebėjimo centro dalis ir, kuo veiksmingiau naudojantis visomis turimomis duomenų rinkimo priemonėmis, ypač iš valstybių narių, stebėti visų pirma žemės pardavimo ir nuomos tendencijas ir kainas, nuomos schemas, žemės koncentraciją, žemės ūkio paskirties žemės naudojimo pokyčius ir žemės apleidimą ir dalytis tokiais duomenimis; pabrėžia šio stebėjimo centro svarbą didinant sandorių dėl žemės ūkio paskirties žemės skaidrumą ES;
37. ragina valstybes nares kurti ir remti žemės bankus ir parengti nacionalinius planus, kuriais būtų siekiama sudaryti palankesnes sąlygas su žeme susijusio judumo programoms, siekiant skatinti žemės perdavimą iš kartos į kartą ir didinti aktyvių jaunųjų ūkininkų galimybes naudotis žeme, ir ragina Komisiją remti juos šioje srityje; ragina valstybes nares skatinti asociacijas ar kooperatyvus, kurie bendradarbiauja su ūkininkais, perka žemę ir ją nuomoja ūkininkams, pirmenybę teikiant jauniems ūkininkams, ir parengti prieinamos viešosios žemės ūkio paskirties žemės aprašą; ragina valstybes nares sukurti paramos sistemą, kuri padėtų jaunesiems ūkininkams įsigyti žemės, visų pirma taikant mažesnes palūkanų normas ir teikiant paramą pirmajai paskolos daliai;
38. pabrėžia, kad ūkininkų vertingumo žemės ūkio maisto produktų vertės grandinėje pripažinimas yra esminė sąlyga siekiant pakankamų pajamų užtikrinimo žemės ūkio sektoriuje; ragina Komisiją toliau analizuoti, kaip valstybės narės įgyvendina Direktyvą (ES) 2019/633 dėl įmonių tarpusavyje taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje¹⁷; ragina valstybes nares užtikrinti didesnę ūkininkų apsaugą įgyvendinant veiksmingas ir atgrasančias sankcijas, taikomas nesąžiningai praktikai žemės ūkio maisto produktų vertės grandinėje;
39. pažymi, kad veiksminga ir tvari viešojo transporto sistema yra viena iš būtinų sąlygų regioninei ekonominei plėtrai, teritorinei sanglaudai ir regionų potencialo plėtrai, ir pabrėžia, kad reikia skirti reikiamą finansavimą transporto jungčių plėtrai ir priežiūrai, nes tai galėtų paskatinti vyresniąją kartą ilgiau likti žemės ūkyje ir pritraukti jaunimą iš regioninių centrų dirbti kaimo vietovėse;
40. ragina valstybes nares kurti veiksmingas draudimo sistemas, pritaikytas prie žemės ūkio sektoriaus specifinio pobūdžio, kad būtų remiami nuo gaivalinių nelaimių nukentėję ūkininkai; mano, kad tokiais mechanizmais ūkininkams bus suteiktas didesnis finansinis ir teisinis užtikrinimas ir palengvintas jaunųjų ūkininkų įsisteigimas;
41. pabrėžia, kad viešoji parama yra labai svarbi sprendžiant jaunesiems ūkininkams, visų pirma moterims ir smulkiesiems ūkiams, kylančias finansavimo problemas; pabrėžia, kad reikia padėti jaunesiems ūkininkams gauti informaciją apie finansavimo galimybes,

¹⁷ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/633 dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje (OL L 111, 2019 4 25, p. 59).

verslo planų rengimą ir apie tai, kaip gauti garantijų ir paskolų, ir tuo tikslu teikti jiems nemokamas specialistų konsultacijas;

42. ragina valstybes nares užtikrinti, kad veiklos pradžios ir investicijų pagalba jaunesiems ūkininkams būtų teikiama visą BŽŪP biudžetinį laikotarpį, ir visapusiškai išnaudoti visas turimas galimybes remti jaunuosius ūkininkus; pabrėžia, kad reikia suteikti prieigą prie mokymo galimybių, visų pirma socialinių emocinių ir skaitmeninių įgūdžių, verslo įvairinimo galimybių, administravimo ir tvaraus ūkininkavimo metodų, atsižvelgiant į konkrečius naujų rinkos dalyvių poreikius;
43. atkreipia dėmesį į tai, kad valstybės narės savo nacionaliniuose strateginiuose planuose apskritai skyrė didesnę sumą jaunesiems ūkininkams remti¹⁸, nei buvo minimaliai reikalaujama;
44. ragina valstybes nares tinkamai naudotis papildoma perskirstomąja pajamų parama tvarumui didinti, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2021/2115 16 straipsnyje, siekiant remti jaunuosius ūkininkus;
45. ragina Komisiją, rengiantis naujam programavimo laikotarpiui, skatinti teikti finansavimo priemones pagal programą LEADER, kuria ūkiuose būtų skatinama kartu kaita;
46. pabrėžia, kad reikia nuolat investuoti į infrastruktūrą, kuria remiamas žemės ūkio sektorius, pvz., vandens ir transporto infrastruktūrą, ir kad reikia didinti ūkių energijos vartojimo efektyvumą siekiant mažinti gamybos sąnaudas;
47. pabrėžia, kad svarbu teikti pritaikytas konsultavimo ir mokymo paslaugas, visų pirma siekiant remti jaunuosius ūkininkus, naujus rinkos dalyvius ir žemės ūkio darbuotojus, pradėdant nuo pat verslo idėjos apibrėžimo ir vėlesniais metais, pritaikant šias paslaugas prie jų poreikių, galimybių ir potencialo; atkreipia dėmesį į konsultacijų modelių įvairinimo pavyzdžius, siekiant geriau atsižvelgti į ūkininkų įvairovę (pvz., tarpusavio mokymąsi, mentorystės programas), nes tai gali atlikti svarbų vaidmenį žinių perdavimo srityje;
48. pabrėžia, kad svarbu, be kita ko, į mokymo programas integruoti turinį, susijusį su socialiniais ir emociniais įgūdžiais, komunikacija, lyderyste, psichikos sveikata ir gerove, pridėdant jį prie techninio, verslo ir skaitmeninio turinio; mano, kad turėtų būti stiprinamas tvarių gamybos metodų, novatoriškos praktikos ir naujų technologijų mokymas, siekiant paskatinti jaunimą juos taikyti ir padidinti pajėgumą teigiamai reaguoti į dabartinius ir būsimus iššūkius ir galimybes;
49. ragina jaunuosius ūkininkus kuo geriau pasinaudoti esamų tinklaveikos iniciatyvų teikiamomis galimybėmis; ragina Komisiją ir valstybes nares, dalyvaujant regiono ir vietos valdžios institucijoms, užtikrinti įtraukiąją prieigą ir dalyvavimą kaimo vietovėse ir skatinti mainus tarp Europos žemės ūkio mokyklų;

¹⁸ Europos Komisija, Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas, „Patvirtinti 28 BŽŪP strateginiai planai 2023–2027 m. Suvestinė 27 valstybių narių apžvalga. Faktai ir skaičiai“, 2023 m. balandžio mėn.

50. pakartoja, kokia svarbi yra mokyklose vykdoma ES vaisių, daržovių ir pieno programa, kuria siekiama padėti vaikams sveikai maitintis ir kartu supažindinti juos su žemės ūkio veikla, įžiebtį jaunesnių kartų susidomėjimą ūkininkavimu ir taip kurti teigiamą žemės ūkio įvaizdį; šiuo atžvilgiu ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti švietimo priemones;

Jaunieji ūkininkai ateičiai

51. primygtinai teigia, kad jaunieji ūkininkai ir kaimo jaunimas turi būti įtraukti ir kad jiems turi būti suteiktos galimybės aktyviai dalyvauti politiniame gyvenime ir sprendimų priėmimo procesuose, be kita ko, remiant jaunųjų ūkininkų organizacijas vietos, regionų, nacionaliniu ir ES lygmenimis, siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į konkrečius jų poreikius ir kad politikos priemonėmis būtų veiksmingai remiamas jų vystymasis; ragina valstybes nares įtraukti vietos gyventojus ir jų bendruomenes į sprendimų, kuriais skatinama kartų kaita, rengimą;
52. ragina Komisiją ir valstybes nares ypatingą dėmesį skirti jaunų moterų poreikiams, problemoms ir potencialui žemės ūkyje ir kovoti su lyčių nelygybe; atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu sukurti moterims verslininkėms kaimo vietovėse palankią aplinką, atsižvelgiant į teisinius ir politinius aspektus, pvz., susijusius su pasidalijamuoju ūkininkavimu, užtikrinti geresnę prieigą prie informacijos, žinių ir mokymo galimybes ir sudaryti palankesnes sąlygas naudotis finansiniais ištekliais;
53. ragina Komisiją parengti komunikatą dėl moterų ūkininkavimo sektoriuje, kuriame būtų analizuojama ir skatinama geriausia praktika valstybėse narėse ir nustatytos konkrečiai lyčiai kylančios kliūtys, susijusios su ūkių atnaujinimu;
54. pabrėžia, kad šiandienos ir rytojaus jauniejiems ūkininkams klimato kaitos poveikis ir biologinės įvairovės nykimas turės didžiausią poveikį, tačiau jie taip pat yra geriau pasirengę pasinaudoti žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos teikiamomis galimybėmis, prie jos prisidėti ir tapti pagrindiniais jos dalyviais;
55. ragina Komisiją ir valstybes nares rengiant politiką ir finansavimo priemones horizontaliai atsižvelgti į jaunųjų ūkininkų aspektą; pabrėžia, kad pagal BŽŪP remiami jaunieji ūkininkai, tačiau mano, kad to nepakanka norint išspręsti kaitų kaitos problemą žemės ūkyje ES;
56. ragina Komisiją nustatyti konkrečius jaunųjų ūkininkų poreikius ir užtikrinti, kad jie būtų atspindėti naujų politikos priemonių poveikio vertinimuose, taip pat stebėti jų įgyvendinimo poveikį jaunųjų ūkininkų perspektyvoms; mano, kad tai turėtų apimti kriterijus, apimančius poveikį kartų kaitai, ekonominiam gyvybingumui, prieigai prie žemės, administracinei naštai, finansiniam spaudimui ir gamtos išteklių, reikalingų žemės ūkio veiklai, išsaugojimui; ragina Komisiją pranešti Tarybai ir Parlamentui apie šį vertinimą ir jo rezultatus;
57. pabrėžia, kad Komisija ir valstybės narės turi bendromis pastangomis užtikrinti tvarų jaunųjų ūkininkų pragyvenimo šaltinį; pabrėžia, kad pakankamos ir patrauklios pajamos ir gyvenimo sąlygos jauniejiems ūkininkams, be kita ko, priklauso nuo didesnės vertės

dalies žemės ūkio maisto produktų grandinėse, etiškos rinkos praktikos ir ilgalaikių sutarčių;

58. ragina politikus, mokyklas, žiniasklaidą, ūkininkus ir vietos asociacijas bendradarbiauti propaguojant teigiamą ūkininkavimo ir kaimo vietovių įvaizdį ir didinti jų patrauklumą jaunimui, kuris renkasi ateities gyvenimo būdą; pabrėžia, kad būtina imtis aktyvesnių ES lygmens iniciatyvų siekiant informuoti apie ūkininko vaidmenį maisto gamybos ir aplinkosaugos paslaugų srityje, sykiu pabrėžiant didelę žemės ūkio profesijų įvairovę ir plačią įgūdžių, kurių reikia šiai profesijai, įvairovę;
59. pabrėžia, kad reikia propaguoti ūkininkavimo profesiją naujoms kartoms ir užtikrinti geresnį žemės ūkio tikrovės supratimą; primena, kad kartų kaitos neįmanoma užtikrinti neįtraukiant naujų žmonių iš sričių, kurios nepriklauso žemės ūkiui, konkrečiai, neskatinant apsilankymų ūkiuose; primygtinai ragina valstybes nares inicijuoti ir įgyvendinti programas, kuriomis būtų padedama pritraukti studentų į aukštojo, aukštesniojo ir kitų švietimo įstaigų žemės ūkio programas, kad daugiau studentų rinktųsi žemės ūkio specialybes;
60. pabrėžia, kad žemės ūkyje reikia užtikrinti nuolatinį profesinį tobulėjimą, taip pat suteikti kitoms profesijoms lygiavertį kvalifikacijos statusą, kad jaunieji ūkininkai įgytų profesinį statusą ir gerintų savo įgūdžius ir kvalifikaciją;
61. ragina Komisiją daugiau dėmesio skirti žemės ūkio sektoriams, kuriems gresia krizės, nes baimė dėl galimų dažnų krizių atgraso jaunimą nuo tam tikrų žemės ūkio sektorių, pvz., pienininkystės sektoriaus; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti efektyvesnius krizių prognozavimo ir prevencijos mechanizmus, siekiant išvengti būsimų krizių, pasikartojančių pavienėse valstybėse narėse arba ES lygmeniu, tokių kaip 2014–2016 m. pieno krizė, dėl kurios daugybė pienininkystė besiverčiančių ūkininkų pasitraukė iš pieno gamybos veiklos ir kuri atgrasė jaunimą nuo patekimo į šį sektorių;
62. ragina pirmiausia remti novatoriškas jaunųjų ūkininkų verslo idėjas, kurios kyla ne tik vykdant tradicinę pirminę gamybą, bet ir perdirbant, parduodant, taip pat pradinėje ir galutinėje pirminės gamybos grandyje;
63. rekomenduoja valstybėms narėms skatinti vykdyti viešuosius žemės ūkio maisto produktų pirkimus iš vietos jaunųjų ūkininkų ir taip skatinti jaunųjų ūkininkų įtraukimą į trumpų tiekimo grandinių kūrimą;
64. primygtinai teigia, kad kartų kaita turi išlikti svarbiu prioritetu būsimu programavimo laikotarpiu, ir pabrėžia, kad jai pagal BŽŪP turi būti skiriama didesnė privaloma parama;
65. ragina valstybes nares rengiant strategijas, kuriomis būtų skatinama kartų kaita, visapusiškai atsižvelgti į konkrečius jaunųjų ūkininkų ir naujų ūkininkų poreikius ir reikalavimus, ypač į tuos, kurie nėra kilę iš ūkininkų šeimų, poreikius; be to, ragina valstybes nares ir regionus padaryti kartų kaitos politikos priemonės svarbiu savo nacionalinių ar regioninių žemės ūkio strategijų veiksniumi;
66. nurodo, kad sprendimai dirbti ūkininkavimo sektoriuje yra priimami anksčiau nei ūkio perdavimo etapu, į kurį orientuota daugiausia dabartinių politikos priemonių; todėl

mano, kad vykdant viešąją politiką reikėtų atsižvelgti į ūkininko poreikius prieš įsisteigimą;

67. ragina visus vertės grandinių suinteresuotuosius subjektus, teikiant tinkamas paskatas, kuriomis papildoma viešoji parama, teikti strateginę pirmenybę kartų kaitai žemės ūkio sektoriuje;
68. mano, kad vykdant viešą Europos ir nacionalinio lygmenų politiką reikėtų puoselėti įvairias ūkių perdavimo proceso supaprastinimo galimybes, pvz., esamus ūkius kaip naujai sukurtų verslų ar naujų verslo modelių inkubatorius, kurie suteikia galimybę laipsniškai perduoti ūkininko žemę ir turtą jo (jos) įpėdiniams;
69. pabrėžia, kad kartų kaita žemės ūkio sektoriuje yra demografinis iššūkis, kuris taip pat priklauso nuo BŽŪP pajėgumo nustatyti ir skatinti aktyvius ūkininkus, jiems teikti tikslinę paramą ir kontroliuoti ūkių plėtrą;
70. mano, kad jaunieji ūkininkai turėtų turėti galimybę palaipsniui plėtoti savo verslą, todėl rekomenduoja persvarstyti dabartinį terminą, iki kurio pagal BŽŪP galima gauti paramą, ir įvertinti esamas administracines ir teisines kliūtis; pabrėžia teigiamą laipsniško įsisteigimo vaidmenį ir ragina panaikinti esamas teisines kliūtis šioje srityje;
71. pabrėžia kooperatyvų ir ūkininkų organizacijų vaidmenį padedant jauniems ūkininkams įveikti įsisteigimo kliūtis, teikiant orientavimo paslaugas ir stiprinant jų dalyvavimą politiniame dialoge; primygtinai tvirtina, kad reikia užtikrinti jaunųjų ūkininkų atstovavimą šiose organizacijose ir lyčių pusiausvyrą jų valdymo organuose, ir pabrėžia, kad tokios asociacijos yra pagrindinis būdas įtraukti moteris į žemės ūkio veiklą; pabrėžia esminį jaunųjų ūkininkų organizacijų vaidmenį;
72. pabrėžia, kad svarbu skatinti jaunuosius ūkininkus prisijungti prie asociacijų, ir ragina valstybes nares skatinti ūkių bendradarbiavimą per kooperatyvus, kurie dalijasi gamybos ir (arba) perdirbimo įranga, taip mažinant jauniems ūkininkams finansinių išteklių poreikį ir gamybos sąnaudas, taip pat skatinti bendras rinkodaros iniciatyvas ir priemones jų produktų vertei didinti;
73. pabrėžia skaitmeninių technologijų poveikį ir galimybes jaunųjų ūkininkų veiklai ir verslo galimybėms ir tai, kad reikia tvirto politinio įsipareigojimo visais politikos įgyvendinimo lygmenimis, kad būtų užtikrinta sparčiojo plėtojimo ryšio infrastruktūra, junglumas ir ypatingas dėmesys būtų skiriamas skaitmeninei įtraukčiai;
74. atkreipia dėmesį į skaitmeninių įgūdžių atotrūkį tarp kaimo ir miesto vietovių ir į didesnę mažų ūkių ir atokiausių regionų atskirties nuo skaitmeninės transformacijos riziką; atkreipia dėmesį į tai, kad reikia imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad skaitmeninė transformacija būtų naudinga visiems ūkininkams;
75. atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia remti jaunuosius ūkininkus jiems prisitaikant prie skaitmeninių technologijų ir ugdant skaitmeninius įgūdžius, nes tai gali padėti jiems geriau įgyvendinti savo įsisteigimo projektus, remti tvarų žemės ūkį ir numatyti būsimas gamybos sąlygas bei vartotojų ir visuomenės lūkesčius;

76. pabrėžia, kokia svarbi jaunųjų ūkininkų gyvenimo kokybei yra patikima prieiga prie interneto kaimo vietovėse, visų pirma tam, kad būtų įveikta socialinė izoliacija, būtų galima pasinaudoti švietimo ir mokymo galimybėmis, taip pat kad būtų teikiamos paslaugos;
77. primygtinai tvirtina, kad reikia užtikrinti deramas jaunų žemės ūkio darbuotojų, visų pirma moterų, sezoninių darbuotojų ir darbuotojų migrantų, darbo ir gyvenimo sąlygas ir socialinę apsaugą;
78. ragina, kad daugiau dėmesio būtų skiriama kokybiškų darbo vietų žemės ūkio sektoriuje kūrimui, užtikrinant teises, stabilų ir sąžiningą užmokestį ir darbo sąlygas, taip pat kad būtų veiksmingai ir aktyviai kovojama su skurdu ir socialine atskirtimi kaimo vietovėse;
79. ragina valstybes nares parengti ir gerinti ūkininkų ar bet kokių ūkio darbuotojų pakeitimo sistemas, taikomas ligos, nelaimingo atsitikimo atveju arba siekiant užtikrinti geresnę ūkininkų darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą;
80. primygtinai tvirtina, kad kaimo vietovėse turi būti sudarytos tinkamos gyvenimo sąlygos jauniems ir naujiems ūkininkams ir jų šeimoms, t. y. užtikrintas tvarus pragyvenimas, karjeros galimybės, geresnis judumas, geresnės švietimo, sveikatos priežiūros, laisvalaikio ir kultūros paslaugos ir platesnis skaitmeninis junglumas;
81. pažymi, kad Europos ūkininkų produktai konkuruoja su užsienio šalių produktais, kurie neatitinka Europos gamintojams taikomų Europos standartų, ypač tų, kurie priimami siekiant apsaugoti aplinką ir vartotojų sveikatą; pabrėžia, kad standartus taikant tik mūsų gamintojams, suteikiamas pranašumas tiems, kurie neprivalo jų laikytis;
82. ragina Komisiją nutraukti šią nesąžiningą konkurenciją ir uždrausti užsienietiškus produktus, kurie neatitinka Europos ūkininkams taikomų aplinkos standartų;
 - o
 - o
83. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Tai, kad mūsų ūkininkai sensta, yra faktas ir bendra ES problema. Nors padėtis valstybėse narėse skiriasi ir tai yra platesnės demografinio nuosmukio tendencijos dalis, šis demografinis iššūkis yra ryškesnis kalbant apie kaimo gyventojus ir ūkininkus, ypač atokesnėse kaimo vietovėse.

Pranešėja pabrėžia, kad kartų kaita yra labai svarbi socialiniam, ekonominiam ir aplinkosauginiam kaimo vietovių tvarumui. Be to, jauni ūkininkai ir nauji rinkos dalyviai yra labiau linkę diegti novatoriškas verslo idėjas ir taikyti tvaraus ūkininkavimo būdus.

Kliūtys, trukdančios vykdyti žemės ūkio veiklą, jau seniai nustatytos – vienos iš svarbiausių yra prieiga prie žemės, galimybės gauti finansavimą, patekimas į rinkas ir teisingas atlygis už darbą, taip pat galimybė įgyti žinių ir mokytis, ir viešoji politika turi spręsti šiuos klausimus.

Pranešėja pabrėžia, kad teisingos ir orumą užtikrinančios ūkininkų ir jų šeimų pajamos ir tinkama gyvenimo kokybė yra pagrindinės sąlygos norint pritraukti jaunų ir naujų žmonių į ūkininkavimo sektorių. Nors kaimo vietovių jaunimas, kaip ir visi žmonės, turi savo siekių ir poreikių, jis susiduria su didesniais kasdieniais iššūkiais, visų pirma susijusiais su socialine izoliacija, švietimu, kokybiškais darbo vietomis, viešuoju transportu, sveikatos priežiūra, skaitmenine sritimi ir junglumu, ypač jei gyvena atokiuose ir mažiau išsivysčiusiuose kaimo regionuose.

Pranešėja pripažįsta, kad kartų kaitos žemės ūkyje procesas yra sudėtingas ir daugiasluoksnis, taip pat tai, kad yra jam įtaką darančių veiksnių: asmeninis ūkininkų gyvenimas, ūkio ypatumai, taip pat politikos sistema ir platesnis visuomeninis kontekstas, ir į juos visus reikėtų atsižvelgti formuojant viešąją politiką.

Galimybė naudotis žeme neabejotinai yra viena iš didžiausių kliūčių jauniems ūkininkams, ypač tiems, kurie pradeda veiklą ne šeimos aplinkoje. Žemė yra baigtinis išteklius ir prieiga prie jos yra ribota, nes dėl įvairių veiksnių nėra daug galimybių pirkti ar nuomoti žemę, tačiau taip yra ir dėl kylančių kainų, todėl reikia daugiau ir geresnio reglamentavimo.

Pranešėja atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pripažino specifinį žemės ūkio paskirties žemės pobūdį, dėl kurio gali būti pateisinama nustatyti reguliavimo priemonės, pagal kurias valstybės narės, kaip tokios, skatinamos pasinaudoti visomis turimomis galimybėmis geriau reguliuoti žemės rinkas, kartu siekiant išsaugoti žemės ūkio paskirties žemę ir siekti tvarios maisto produktų gamybos tikslų. Nors pranešėja pripažįsta nacionalinę kompetenciją šioje srityje, ji mano, kad būtų naudinga remtis labiau suderintu požiūriu visoje ES, ir ragina Komisiją įvertinti visas galimybes imtis veiksmų ES lygmeniu, įskaitant teisėkūros priemones, siekiant pagerinti žemės ūkio paskirties žemės rinkų veikimą.

Be to, pranešėja mano, kad ES lygmens žemės stebėjimo centras, taip pat didesnis ir geresnis valstybių narių vykdomas visuomenės informavimas apie žemės rinkas padidins skaidrumą ir skatins geresnį žemės paskirstymą.

Kartų kaitai reikia abiejų kartų – jaunimo ir vyresnio amžiaus ūkininkų, todėl reikia sukurti sistemą, kuri suteiktų galimybių paremti jų sprendimus pradėti veiklą sektoriuje ir jį palikti ir skatintų kartų bendradarbiavimą ir dialogą. Šiuo klausimu pranešėja mano, kad konsultavimo sistemose turėtų būti numatyta galimybė pasinaudoti ūkio perėmimo tarpininko paslaugomis ir teikti rekomendacijas dėl ūkio verslo perdavimo. Kartu valstybės narės turėtų skatinti naujoviškus bendradarbiavimo modelius ir pasinaudoti BŽŪP bendradarbiavimo priemonių teikiamomis galimybėmis.

Bankai dažnai laiko jaunuosius ūkininkus didelės rizikos investicijomis, todėl jų, visų pirma moterų ir smulkiųjų ūkių, paskolų prašymai atmetami dažniau. Todėl pranešėja mano, kad labai svarbu teikti viešąją paramą, visų pirma teikiant dotacijas, mažų palūkanų paskolas arba paramą paskolų garantijoms, taip pat daug dėmesio skirti jaunųjų ūkininkų finansinio raštingumo, žinių ir įgūdžių, reikalingų verslo planams rengti, gerinimui.

BŽŪP buvo svarbi kartų kaitos rėmimo priemonė. Šis tikslas turėtų išlikti svarbiu kito programavimo laikotarpio prioritetu ir būti įtvirtintas numatant prasmingus privalomus asignavimus. Tačiau pranešėja mano, kad gerinant įgyvendinimo priemones galima nuveikti daugiau, t. y. mažinti administracinę naštą, suteikti galimybę naudotis veiklos pradžios ir investicine pagalba per visą biudžetinį laikotarpį ir peržiūrėti dabartinį paramos gavimo terminą.

Šiandienos ir rytojaus jauniems ūkininkams klimato kaitos poveikis ir biologinės įvairovės nykimas turės didžiausią poveikį, tačiau jie taip pat plačiau taiko tvaraus ūkininkavimo metodus, pvz., agroekologinius būdus ir ekologinį ūkininkavimą, ir yra geriau pasirengę pasinaudoti žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos teikiamomis galimybėmis.

Sprendimų priėmimo procese dažnai neišklausoma jaunimo nuomonė, todėl galiausiai parengiamos politikos galimybės, kuriomis neatsižvelgiama į konkrečius jaunimo poreikius ir neužtikrinama veiksminga parama. Pranešėja primygtinai tvirtina, kad reikia skatinti aktyvų ir prasmingą jaunimo dalyvavimą visuose demokratiniuose procesuose ir rengiant politiką bei finansavimo priemones visapusiškai atsižvelgti į jaunųjų ūkininkų aspektą.

Kooperatyvai ir ūkininkų organizacijos yra ypač svarbūs siekiant, kad būtų išgirstos pavienės nuomonės ir remiamas visapusiškas jų dalyvavimas ekonominiame, politiniame ir socialiniame gyvenime, kai tai grindžiama subalansuotu lyčių atstovavimu jaunųjų ūkininkų valdymo organuose.

Kaimo vietovėse turi būti sudarytos tinkamos gyvenimo sąlygos jauniems ir naujiems ūkininkams ir jų šeimoms, ypač jaunoms moterims, visų pirma geresnio judumo, geresnių švietimo, sveikatos priežiūros, laisvalaikio ir kultūros paslaugų ir platesnio skaitmeninio junglumo srityse. Šios sąlygos yra būtinos siekiant stiprinti teritorinę sanglaudą ir skatinti jaunų žemės ūkio darbuotojų, visų pirma moterų ir darbuotojų migrantų, atžvilgiu įtraukias bendruomenes, ir pranešėja primygtinai teigia, kad turi būti užtikrintos tinkamos jų darbo ir gyvenimo sąlygos ir socialinė apsauga.

Pranešėja pabrėžia, kad iš esmės sutariama dėl poreikio imtis veiksmų, susijusių su kartų kaita, ir mano, kad pranešimas savo iniciatyva bus svarbus Europos Parlamento indėlis nustatant būsimą politiką, kuria būtų remiami jaunieji ir nauji ūkininkai, kurie ir toliau tiki, kad jų ateitis yra žemės ūkio sektoriuje.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	19.9.2023
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 44 - : 0 0 : 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Drağoş Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Dacian Cioloş, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli, Bronis Ropė, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokkalis, Gabriel Mato, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

44	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Rosanna Conte, Ivan David, Paola Ghidoni, Gilles Lebreton
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Gabriel Mato, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Asger Christensen, Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Draagoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli
The Left	Petros Kokkalis
Verts/ALE	Benoît Biteau, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

0	-

1	0
Verts/ALE	Francisco Guerreiro

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė